

C2 Əlavənin ƏMSSTQ Faza Şərtlər Əlavəsinə cavab

QOŞMA C2 ƏMSSTQ AÇIQLANMASI FAZASINDA BİLDİRİLMİŞ ŞƏRHLƏRƏ CAVABLAR

MÜNDƏRİCAT

1	GİRİŞ	1
2	İCTİMAİ AÇIQLAMA PROSESİ.....	2
2.1	Ümumi xülasə	2
2.2	Şərlərin verilməsi mexanizmləri	2
2.3	Şərlərin məlumatlar bazasına daxil edilməsi	2
3	MARAQLI TƏRƏF ŞƏRLƏRİNİN ÜMUMİ XÜLASƏSİ	3
3.1	Ətraf mühit məsələləri ilə bağlı şərlər.....	3
3.2	Sosial-İqtisadi məsələlərlə bağlı şərlər.....	4
3.3	Digər şərlər	4
4	MARAQLI TƏRƏF ŞƏRLƏRİNƏ ƏTRAFLI CAVABLAR.....	6
4.1	Milli hökumət təşkilatlarının şərləri	7
4.2	Regional və yerli hökumətin şərləri	12
4.3	Üçüncü tərəf təşkilatları	14
4.4	Layihənin təsirinə məruz qalan icmalar.....	21
4.4.1	Qaldırılan məsələnin icmalı: Təhlükəsizlik.....	21
4.4.2	Qaldırılan məsələnin icmalı: Suvarma.....	21
4.4.3	Qaldırılan məsələnin icmalı: Torpaq sahəsinə giriş	22
4.4.4	Qaldırılan məsələnin icmalı: Torpaq tələbləri	22
4.4.5	Qaldırılan məsələnin icmalı: Ətraf mühit təsirləri	22
4.4.6	Qaldırılan məsələnin icmalı: Sosial təsirlər.....	23
4.4.7	Qaldırılan məsələnin icmalı: Məsləhətləşmə və Tərəflərin cəlb olunması.....	24
4.4.8	Qaldırılan məsələnin icmalı: Yerli əhalinin işə götürülməsi – İş imkanları.....	24
4.4.9	Qaldırılan məsələnin icmalı: Mövcud BTC və CQBK Əməliyyatları	24
4.4.10	Qaldırılan məsələnin icmalı: Qobustan Qayaüstü İncəsənəti Mədəni Landşaftı.....	25

Cədvəllər

Cədvəl 4-1: ƏMSSTQ layihə variantı üzrə şərlər və cavablar – Milli hökumət təşkilatları	7
Cədvəl 4-2: ƏMSSTQ sənədinə Əlavənin layihə variantı üzrə şərlər və cavablar – regional və yerli hökumət təşkilatları	12
Cədvəl 4-3: ƏMSSTQ sənədinə Əlavə Layihə sənədi üzrə şərlər və cavablar – üçüncü tərəf təşkilatları	14
Cədvəl 4-4: ƏMSSTQ layihə sənədi üzrə şərlər – Layihənin Təsirinə Məruz Qalan İcmalar	26

Şəkillər

Şəkil 3-1: Ətraf mühit məsələləri ilə bağlı maraqlı tərəf şərlərinin təhlili	3
Şəkil 3-2: Sosial-iqtisadi məsələlərlə bağlı maraqlı tərəf şərlərinin təhlili.....	4
Şəkil 3-3: Digər məsələlərlə bağlı maraqlı tərəf şərlərinin təhlili	5
Şəkil 4-1: Qaldırılan məsələyə cavab şablonu	21

1 GİRİŞ

CQBKG üzrə Ətraf Mühitə və Sosial Sahəyə Təsirin Qiymətləndirilməsi sənədinə Əlavə (ƏMSSTQ sənədinə Əlavə) ilə bağlı CQBK üzrə Tranzit Əraziyə Malik Ölkə Hökuməti ilə Sazişin tələblərinə uyğun olaraq 14 günlük ictimai açıqlama işi aparılmışdır. Həmin açıqlama müddətində (2014-cü il mart-aprel ayları) maraqlı tərəflərdən alınmış şərhlərə cavab olaraq CQBKG ƏMSSTQ sənədinə Əlavənin Yekun sənədini formalaşdırmaq üçün yenilənmişdir və həmin sənəd baxılması və ardınca təsdiq edilməsi üçün Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinə (ETSN) təqdim ediləcəkdir.

Bu Qoşma maraqlı tərəflərdən əldə edilmiş şərhlərin ümumi xülasəsini və yüksək səviyyəli təhlilini və və həmin şərhlərlə bağlı tədbir görülməsi üçün ƏMSSTQ sənədinə Əlavənin layihə variantında aparılan hər hansı dəyişikliklərin identifikasiyası da daxil olmaqla şərhlərə cavabların icmalını təqdim edir.

2 İCTİMAİ AÇIQLAMA PROSESİ

2.1 Ümumi xülasə

ƏMSSTQ sənədinə Əlavənin layihə variantının açıqlanması fazası 9-cu Fəsilə (Məsləhətləşmə Prosesi) və Qoşma C1-də (İctimaiyyətlə Məsləhətləşmə və İnformasiyanın Açıqlanması Planı) daha ətraflı təsvir edilib və aşağıdakıları əhatə edir:

- ƏMSSTQ sənədinə Əlavənin layihə variantının açıqlanması (Azərbaycan dilində), qeyri-texniki xülasə (QTX, Azərbaycan və İngilis dillərində) və Bakıda ictimai yerlərdə və planlaşdırılan Layihə ərazilərinin yaxınlığında icmalar üçün broşür (Azərbaycan və İngilis dillərində). Əlavələr də daxil olmaqla ƏMSSTQ sənədinə Əlavənin nüsxələri baxış üçün hazırlanıb və QTX və ictimai broşürün əlavə surətləri özü ilə aparmaq üçün verilib.
- BP Xəzər veb saytında İngilis və Azərbaycan dillərində ƏMSSTQ sənədinin layihə variantının, o cümlədən QTX açıqlanması
- Üç ictimai açıqlama görüşü (Bakı, Hacıqabul və Rəncbərdə).

2.2 Şərhlərin verilməsi mexanizmləri

ƏMSSTQ sənədinə Əlavənin layihə variantı haqqında şərhlər aşağıdakı mexanizmlər (9-cu Fəsilə və Qoşma C1-də ətraflı təsvir edilir) vasitəsilə Layihəyə təqdim edilə bilər:

- BP şirkətinin Bakı ofislərinə göndərilən yazılı rəylər
- Telefon və ya e-poçt vasitəsilə şərhlərin bildirilməsi
- BP şirkətinin İctimaiyyətlə əlaqələr üzrə məsul işçilərinə və ya ictimaiyyətlə görüşlərdə təqdim edilən rəy formaları
- İctimaiyyətə açıqlama görüşlərində şifahi şərhlər
- Veb sayt vasitəsilə yüklənə bilən elektron rəy formalarının təqdim olunması

LTMQİC-lərdən alınmış şərhlərin 42%-i rəy formaları ilə əldə edilib, 58%-i isə ictimaiyyətlə görüşlərdə bildirilib. Bir şərh e-poçt vasitəsilə alınıb, telefon vasitəsilə heç bir şərh alınmayıb.

2.3 Şərhlərin məlumatlar bazasına daxil edilməsi

Alınan hər bir şərh maraqlı tərəflərin şərhləri, o cümlədən, şərh verən maraqlı tərəf haqqında məlumatlar, şərhin alındığı mexanizm verilənlər bazasına daxil edilib.

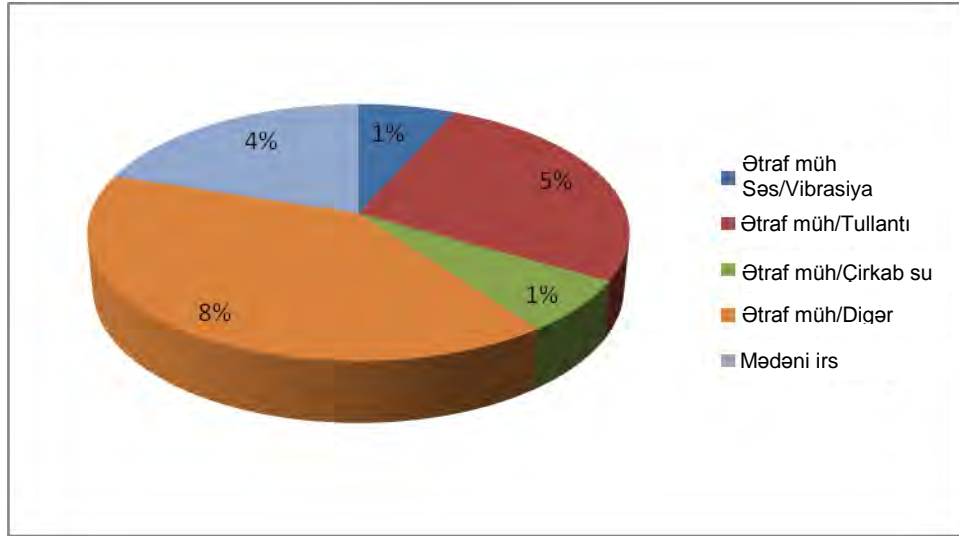
Hər bir şərhə unikal identifikasiya nömrəsi verilmiş və öncədən müəyyən edilmiş məsələ başlıqları (şərhin aid olduğu Layihə və ya ƏMSSTQ sferasını təsvir etmək üçün müəyyən edilib) siyahısından bir kateqoriyaya təhkim edilib. Şərhlər adətən birdən çox məsələ ilə bağlı olmuşdur. Bu halda vacib, ikinci dərəcəli və yeri gəldikcə üçüncü dərəcəli məsələ kateqoriyası istifadə edilib.

Şərhlər müvafiq məsələlərə görə çeşidlənib və hər bir fərdi şərhə cavab hazırlanıb. Şərhlərin bir neçəsi eyni məzmununda olduqda, məsələ üzrə xülasə hazırlanıb və burada həmin şərhlər tutuşdurulub və xülasə cavab təmin edilib. Müvafiq hallarda cavabda həmçinin şərh ilə bağlı nə tədbirlər görüldüyü də təsvir edilib.

3 MARAQLI TƏRƏF ŞƏRHLƏRİNİN ÜMUMI XÜLASƏSİ

Müxtəlif mövzu başlıqları üzrə alınmış şərhlərin xülasəsi aşağıda verilib. Fərdi şərh və cavabların siyahısı, həmin şərhlərin cavabında yenilənmiş olan müvafiq ƏMSSTQ Əlavəsinin fəsilləri və bölmələri də daxil olmaqla 4-cü Bölmədə verilib.

3.1 Ətraf mühit məsələləri ilə bağlı şərhələr

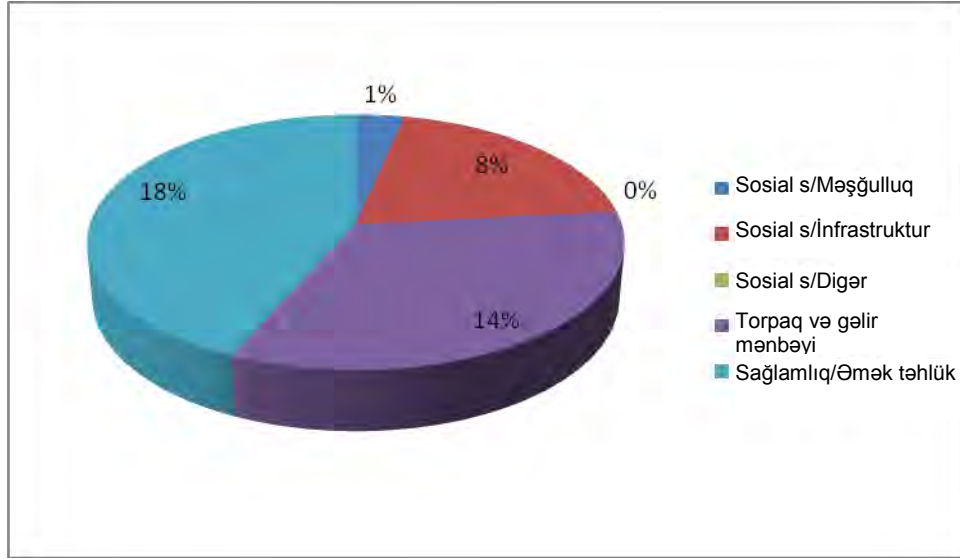

Şəkil 3-1: Ətraf mühit məsələləri ilə bağlı maraqlı tərəf şərhlərinin təhlili

İctimai açıqlama ərzində şərhlərin iyirmi faizi ətraf mühit məsələlərinə aid olmuşdur və fərqli maraqlı tərəflər, o cümlədən ETSN, QHT-lər, ekspertlər və ayrı-ayrı insanlar tərəfindən qaldırılıb. Bir neçə şərh ərazinin geologiyası ilə bağlı verilmiş və bir çox maraqlı tərəflər isə Qobustan qayaüstü rəsmlər muzeyi və onun ziyarətçilərinə mümkün təsirləri ilə maraqlanıb.

Su ilə bağlı şərhlər hidrosınaq suyunun planlaşdırılan təmizlənməsi və atılması ilə əlaqədar olub. Tullantılarla bağlı şərhlər ərsinləmə stansiyalarından olan tullantıların tərkibi və tikinti fəaliyyətlərindən gözlənilən tullantılar ilə əlaqədar olub. Əlavə şərhlər həm də səs-küy və vibrasiya təsirləri ilə əlaqədar verilib.

3.2 Sosial-iqtisadi məsələlərlə bağlı şərhlər

Şəkil 3-2: Sosial-iqtisadi məsələlərlə bağlı maraqlı tərəf şərhlərinin təhlili

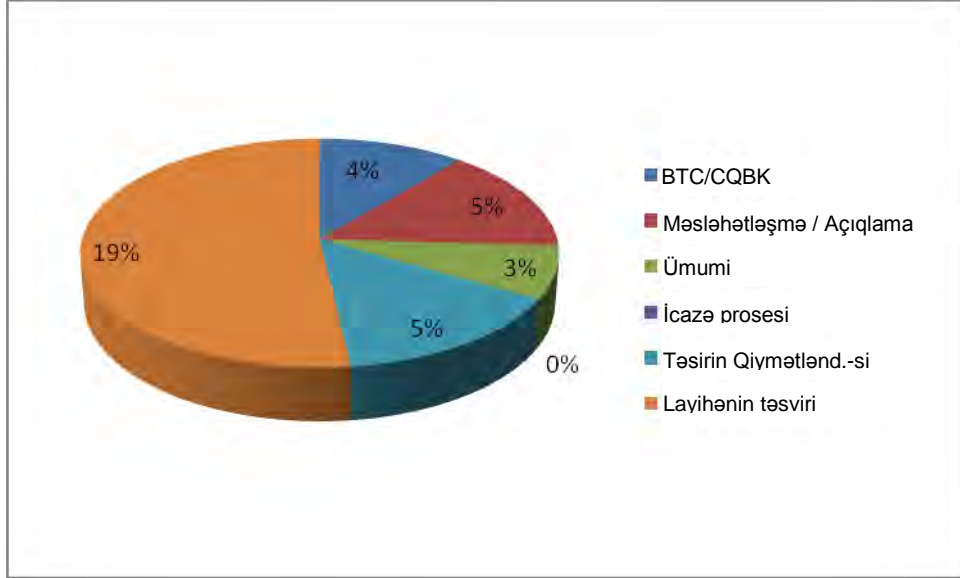
Alınmış bütün şərhlərin 42%-ni sosial-iqtisadi şərhlər təşkil etib. Bu şərhlərin böyük bir hissəsi mövcud BTC və CQBK boru kəmərlərinə yaxın yerləşən CQBKG boru kəmərinin tikintisi və istismarı müddətində əməyin təhlükəsizliyi kimi sağlamlıq və əməyin təhlükəsizliyi ilə bağlı olub. Fövqəladə Hallar Nazirliyi boru kəməri üzrə sağlamlıq və əməyin təhlükəsizliyi məsələləri və mühəndis konstruksiya barədə onlarla məsləhətləşməyin davam etdirilməsini tələb etib.

Torpaq və gəlir mənbəyi ilə bağlı məsələlərdə yerli əhali üçün kənd təsərrüfatı fəaliyyətlərinin əhəmiyyəti vurğulanmış və torpaq sahələri və məhsul üçün kompensasiyaların necə hesablanacağı və torpağın münbitliyinin itirilməsi üçün kompensasiyanın nəzərdə tutulub-tutulmadığı, özəl, bələdiyyə və icmaya məxsus torpaq sahələrinin əldə edilməsi və bərpası prosesini əhatə etib. Kəmər sahəsinə giriş və qadağan zolağı daxilində olan torpaqların istifadə ilə bağlı münaqişələr haqqında məsələlər də qaldırılıb.

Yollardan Layihə üçün istifadə və onların bərpası məsələləri də müzakirə edilib. Maraqlı tərəflər hər hansı icma inkişaf layihələrinin nəzərdə tutulub-tutulmadığını soruşmuş və boru kəmərinin tikintisində yerli işçi qüvvəsindən istifadə olunmasında maraqlarını ifadə etib.

3.3 Digər şərhlər

ƏMSSTQ sənədinə Əlavənin digər sahələri, BTC/CQBK miras məsələləri və ya daha geniş təsdiqləmə prosesi məsələləri də qaldırılıb. ƏMSSTQ sənədinə Əlavənin formatı və onun qoşmasında ehtiva olunan məlumatlar təsirin qiymətləndirilməsinə aid şərhlər kimi təsnif edilib.

Şəkil 3-3: Digər məsələlərlə bağlı maraqlı tərəf şərhlərinin təhlili

Şərhlərin əksəriyyəti layihənin mühəndis-konstruksiya yeniləmələrinə, o cümlədən yenilənmələrin arxasında duran səbəblər və nəzərdən keçirilmiş alternativlər ilə əlaqədar olub. Əlavə kəsişmələr, o cümlədən seysmik qırılmatektonik qırılmalar ilə kəsişmələr və görülən əməyin təhlükəsizliyi ilə bağlı konstrüktor layihələri ilə əlaqədar olub.

Maraqlı tərəflər məsləhətləşmə prosesində müxtəlif nazirliklərin cəlb olunması barədə müraciətləri verib. Həmçinin təklif edilib ki, tikinti işləri tamamlandıqdan sonra ictimaiyyət nümayəndələri (QHT-lər və KİV) ilə görüş keçirilsin.

Boru kəmərinin nəzərdə tutulan əlavə hissəsinin təsiri ilə bağlı yerli sakinlərə, mövcud infrastruktura və ətraf mühitə təsir, həmçinin ümumi Layihə mühəndis-layihələndirmə işlərinin tikintiyə necə təsir edəcəyi ilə bağlı olub.

BTC/CQBK miras məsələləri CQBKG Layihəsinin tikintisi ərzində oxşar məsələlər ilə bağlı necə tədbirlər görülcəyi ilə əlaqədar qaldırılıb.

4 MARAQLI TƏRƏF ŞƏRHLƏRİNƏ ƏTRAFLI CAVABLAR

4.1-4.3 Bölmələri alınmış ayrı-ayrı şərhləri, şərhin mənbəyini və dövlət, regional və yerli hökumət orqanları və nümayəndələrindən və Üçüncü tərəf təşkilatlarından gələn şərhlərə spesifik cavabı göstərir. ETSN-in şərhləri layihə sənədinin açıqlanması görüşlərindəki suallardan, həmçinin e-poçt və rəsmi məktublar vasitəsilə alınmış şərhlərdən götürülüb.

LTMQİC-lardan gələn şərhlər əsasən bir sıra ümumi mövzulara istinad etib və onlar hər bir məsələ üzrə birlikdə qruplaşdırılmış və ümumi nümunədə (Bölmə 4.4) cavablandırılıb.

4.1 Milli hökumət təşkilatlarının şərhləri

Cədvəl 4-1: ƏMSSTQ layihə variantı üzrə şərhlər və cavablar – Milli hökumət təşkilatları

Şərh	İD	Cavab	ƏMSSTQ bölməsi üzrə istinad
Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi (ETSN)			
Ümumiyyətlə boru kəmərinin bu hissəsi seymik aktivliyin ciddi mənbəyi hesab edilmir. Respublikanın Ümumi Seysmoloji Rayonlaşma xəritəsinə (1991-ci ildə hazırlanıb) əsasən, bu zona 82-ci kateqoriyaya (MSK-64 şkalası üzrə) aid edilib.	324	Qeyd: Bu şərh ETSN məktubundandır və 365 sayılı şərhə rəsmi cavabdır (bax: aşağıda).	
Boru kəməri düşərgələri və boru anbarlarında hər hansı dəyişikliklər varmı?	363	CQBKG ayrıca bir Ekoloji Texniki Sənəddə tikinti düşərgələrinə, boru anbarlarına və dəmiryol qovşaqlarına dəyişikliklər barədə əlavə məlumat təqdim edəcək. Bugünədək üç dəyişiklik olub.	
Alternativlər bölməsi ƏMSSTQ sənədinə Əlavədə daha aydın şəkildə müzakirə eilməlidir. Alternativlər barədə əlavə əsaslandırma tələb olunur.	364	ƏMSSTQ sənədinə Əlavə Fəsil 4 alternativ variantları göstərmək üçün mümkün qədər açıq şəkildə xülasələndirilib və mümkün olduqca təkrarlara yol verməmək üçün CQBKG Yekun ƏMSSTQ-nin 4-cü Fəsinə istinad edilib. Qısaca, 42, 48 və 56 düymlük konsepsiyaları qiymətləndirmək üçün mühəndis-layihələndirmə, sağlamlıq, əməyin təhlükəsizliyi və ətraf mühit məsələlərini əhatə edən çox-tərəfli yanaşma tətbiq edilib. Bu qiymətləndirməyə axil edilmiş sosial meyarlar bunlardır: sosial gərginlik, mədəni irs, ictimai səhiyyə, ictimai təhlükəsizliyi və narahatlığı, məşğulluq və iqtisadi imkanlar, fiziki köçürülmə, mühafizə və insan haqqları, əmək və rifah və infrastrukturun keyfiyyəti.	Fəsil 4
Geoloji həssas ərazi olduğunu nəzərə alaraq seysmik qırılma ərazilərdə marşrutun dəyişdirilməsi ehtiyacı.	365	Mühəndis-layihələndirmə işləri və layihələndirmə ərzində seysmik aktivlik nəzərə alınıb. ƏMSSTQ sənədinə Əlavədəki (Fəsil 05) Layihə təsvirində seysmoaktiv çatlı sahələrin keçidindəki xəndəyin konstruksiyası göstərilib.	Bölmə 5.7
Pirsaat çaydır, kanal deyil.	366	ƏMSSTQ sənədinə Əlavə Fəsil 05-də xülasələndirildiyi kimi, Pirsaat çayı nəzərdə tutulan CQBKG boru kəməri ilə kəsişmə nöqtəsində kanal ilə ötürülmüşdür və odur ki, bu ƏMSSTQ sənədinə Əlavənin məqsədləri üçün kanal kimi təsnif edilib.	Bölmə 5.6

Şərh	İD	Cavab	ƏMSSTQ bölməsi üzrə istinad
Torpaq Sahələrinin Əldə Olunmasına və Kompensasiyasına dair Təlimat Kitabçasının (TSƏOKTK) nüsxəsinin (Azərbaycan) ETSN/CQBKG iclaslarının protokollarına daxil edilməsi xahiş edilib.	367	Bu şərh qeydə alınıb. Protokollarla birgə bir nüsxə təmin edilib. Həmin nüsxələr BP Xəzər şirkətinin veb saytında yerləşdirilib və ictimai baxış üçün açıqdır.	
Hidrosınaq suyunun atılması və gedişatına planda aydınlıq gətirilsin.	368	Yekun ƏMSSTQ Bölmə 10.4.6.7, Qoşma D-də nəzərdən keçirildiyi kimi, PODRATÇI təyin edilmiş atılma yerlərini aşağıdakı əsaslarla qiymətləndirib: <ul style="list-style-type: none">• Bütün atqılar layihə Standartlarına uyğun aparılacaq• Cari rejimlərini dəyişdirmədən atılmaları qəbul edə bilərsə əhəmiyyətli həcm və axınlarla əsas çaylara atılmalar az təsir potensialına malikdir• Suyun götürüldüyü zaman qeydə alınan keyfiyyət parametrlərindən pis olmazsa götürüldüyü su hövzəsinə geri atılması az təsir potensialına malikdir• Podratçıların qiymətləndirilməsi çayın aşağıdakı istifadəsi nəzərə alınmalıdır. Suyu insanların istehlakı və suvarma məqsədləri üçün yararlı olmayan çaylara atılmasına üstünlük verilməlidir. Boru kəməri Podratçısı, təyin edildikdən sonra hidrosınaq suyunun atılması planını hazırlayacaq.	Bölmə 10.4.6.7 (CQBKG Yekun ƏMSSTQ)
ETSN hidrosınaq suyu üçün kimyəvi maddələrin istifadəsi barədə Podratçıya məsləhət verməlidir.	369	Boru kəməri Podratçısı, təyin edildikdən sonra hidrosınaq suyunun atılması planını hazırlayacaq. Yekunlaşdırılmazdan öncə həmin plan ETSN ilə paylaşılacaq. Lütfən, Əlavə E (10-10,10-11) və həmçinin Bölmə 10.4.6.7-ə istinad edin. Bu Podratçının əməl etməsi tələb olunduğu hidrosınaq və atılma şərtlərini əhatə edir.	Əlavə E və Bölmə 10.4.6.7 (CQBKG Yekun ƏMSSTQ)
CQBKG layihəsi MvəTN ilə müzakirə edilibmi?	370	sənədinə Əlavə üzrə MvəTN-dən şərhlər alınıb və ƏMSSTQ sənədinə Əlavənin yenilənməsi zamanı nəzərə alınıb.	Bölmə 7, 10

Şərh	İD	Cavab	ƏMSSTQ bölməsi üzrə istinad
Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi (MvəTN)			
<p>Azərbaycan Respublikasının "Tarixi və mədəniyyət abidələrinin qorunması haqqında" qanununun 14-cü Maddəsinin 1-ci Bəndinə əsasən "Magistral mühəndis kommunikasiyalarının (neft, qaz kəmərlərinin və s.) çəkilişi və digər tikinti işləri zamanı, hektardan çox ərazini əhatə edən sahələrdə tikinti işləri aparılarkən texniki-iqtisadi əsaslandırma mərhələsində bu işləri həyata keçirən təşkilat tərəfindən görülməli işlər barədə müvafiq icra hakimiyyəti orqanına və Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasına müraciət edilməli və abidələrin ilkin axtarış işlərinin aparılması üçün vəsait ayrılmalıdır."</p> <p>Yuxarıdakıları nəzərə almaqla, qazıntı işləri boru diametrinin 56 düymdən 48 düymə azaldılması nəticəsində yeni əraziləri əhatə edərsə, həmin ərazilərdə də arxeoloji tədqiqat işləri aparmaq vacibdir</p> <p>Yuxarıdakıları nəzərə almağınız təklif olunur.</p>	323	<p>Boru kəməri dövrəsinin əlavə 34 kilometrində arxeoloji tədqiqat, o cümlədən 2013-cü ilin noyabr ayında Arxeologiya və Etnoqrafiya İnstitutu (AEİ) ilə sahə araşdırmaları keçirilib. CQBKG ƏMSSTQ sənədinə Əlavə Bölmə 7.10-də boru kəmərinin nəzərdə tutulan əlavə hissəsi boyunca mədəni irsin başlanğıc xəttinin qiymətləndirilməsinin təfərrüatları verilir. Tapıntılar ehtimalı aşağı olduğundan tikinti işlərinə başlamazdan öncə qazıntı işlərini yerinə yetirmək zəruri hesab edilməib. 10-cu Fəsilə (2013-cü ildə nəşr edilmiş Yekun ƏMSSTQ-nin 10.10 Bölməsi) və Yekun ƏMSTQ-nin D Əlavəsində (ƏMSSİOMP, Bölmə 18.5) müzakirə edildiyi kimi İnşaat işlərinin gedişatının qiymətləndirilməsi və təsirlərinin azaldılması üzrə beş-fazalı strategiyani əhatə edən Mədəni irsin idarə olunması planı icra ediləcək.</p> <p>Mədəni irsin idarə olunması planının 4-cü Fazası İnşaat ərzində Təsadüfi Tapıntılara aiddir. Qəbul edilir ki, boru kəmərinin və əlaqədar daimi və müvəqqəti qurğuların tikintisi öncədən bilinməyən arxeoloji xüsusiyyətləri aşkar edə bilər. İnşaat işlərinin monitorinqi və tələb olunduqda "xilasətmə/qurtarma qazıntıları"ni həyata keçirmək üçün arxeoloq komandasını təmin etməkdən ötrü təşkilati işlər görülməli. Boru kəmərinin tikintisi zamanı Təsadüfi Tapıntı Prosedurası mövcud olacaq.</p>	Bölmə 7.10 və 10.10 (CQBKG Yekun ƏMSSTQ)
Fövqəladə hallar Nazirliyi (FHN)			
Layihə-konstruktor dəyişikliklərinin mənbəyi nədir?	371	Dəyişikliklərin səbəbləri CQBKG Layihəsinin mühəndis-layihələndirmə işlərinin dəqiqləşdirilməsi və boru kəmərinin diametrinin 56 düymdən 48 düymə dəyişdirilməsi olan ƏMSSTQ sənədinə Əlavənin 1-ci Fəsilində xülasələndirilib. Təfəsilatlı mühəndis-layihələndirmə işləri və layihənin texniki sənədlərinə dəyişikliklər ƏMSSTQ Qoşmasının 4 və 5-ci Fəsillərində nəzərdən keçirilib.	Fəsil 4 və 5
FHN təfəsilatlı layihələndirmə və əməyin təhlükəsizliyi işlərində təcrübəyə malikdir. BTC/CQBK ərzində FHN layihələndirmə fazasının əvvəlindən cəlb edilmişdi. FHN təfəsilatlı layihələndirmə sənədləri hazır olduğdan sonra öz bütün müxtəlif şöbələri ilə texniki məsələlər üzrə görüşlər keçirilməsini tələb edir.	372	Şərh qeydə alınıb. BP şirkəti hazırda müvafiq Nazirliklərdən (o cümlədən FHN), ARDNŞ və BP şirkətindən ibarət işçi qrupun yaradılması üçün Layihə sənədlərini yoxlamaq məqsədilə Dövlət Komissiyası ilə işləyir. CQBKG Layihəsi baxılması üçün işçi qrupa razılaşdırılmış layihə sənədlərini təqdim edəcək. Bu proses Tranzit Əraziyə Malik Ölkənin Hökuməti ilə Sazişin müddəalarından irəli gəlir və BTC-CQBK boru kəmərlərinin tikintisi mərhələsində edilənləri təkrarlayır.	

Şərh	İD	Cavab	ƏMSSTQ bölməsi üzrə istinad
Seysmik qırılmalı ərazilərdə istifadə ediləcək trapesiya şəkilli mühəndis layihəsinin şəklinə aydınlıq gətirilməsi tələb edilmişdir. Borunu birləşməyən çınqıldan nəyin qoruduğu aydın deyildi (Fəsil 5, Layihə təsviri).	373	Şəkil 5 10: ƏMSSTQ sənədinə Əlavədə yenilənmiş Qırılma Kəsişmələrinin Mühəndis Layihəsi göstərir ki, qırılma ilə kəsişən Boru kəməri xəndəyinin həmin hissəsi trapesiya şəklində qazılacaq, geotekstil membranı ilə düzüləcək və 25mm vahid formalı birləşməyən, fraksiyalı doldurucu ilə doldurulacaq. Boru çöldən ətrafındakı çınqıldan boru kəmərinə müvafiq olaraq qoruyan üç-qat yüksək sıxlığa malik polietilen (YSPE) örtüyə malikdir. Bu boru kəmərinin həmin ərazidə tikintisi BTC/CQBK-nin tikintisi zamanı istifadə edilmiş metoda uyğun olacaq.	Bölmə 5.7
Hər hansı seysmik stansiya planlaşdırılırmı?	374	Azərbaycanda 15-dən çox seysmik stansiya vardır. Onlardan doqquzu son altı ildə BTC/CQBK yaxınlığında quraşdırılıb. CQBKG Layihəsində heç bir yeni seysmik stansiya quraşdırılmayacaq, lakin cari BTC/CQBK Geodinamik Monitoring proqramına daxil ediləcək.	
Texniki təhlükəsizlik məsələləri FHN üçün maraqlıdır. FHN tərəfindən texniki yoxlamadan keçirilməsi üçün təfəsilatlı layihələndirmə sənədləri tələb olunur.	375	BP şirkəti hazırda müvafiq Nazirliklərdən, ARDNŞ və BP şirkətindən ibarət işçi qrupun yaradılması üçün Layihə sənədlərini yoxlamaq məqsədilə Dövlət Komissiyası ilə işləyir. CQBKG Layihəsi baxılması üçün işçi qrupa razılaşdırılmış layihə sənədlərini təqdim edəcək.	
Sağlamlıq və əməyin təhlükəsizliyi ilə bağlı təlimlərə aid dövlət qanunvericiliyinə riayət olunmalıdır. FHN zəruri təlimləri keçirə bilən qurğulara malikdir. Təhsil Nazirliyi ixtisaslı təlim təchizatçılarını lisenziya verir. FHN qeyd etib ki, onların nümayəndələri sağlamlıq və əməyin təhlükəsizliyi ilə bağlı təlimlərə cəlb edilməlidir.	376	FHN-dən gələn şərh qeydə alınıb. İxtisaslı təlim təchizatçılarından Təhsil Nazirliyi tərəfindən lisenziyalaşdırılması başa düşüləndir. SƏTƏM Təlimlərinin keçirilməsi üçün Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinin tələblərinə riayət olunması məsuliyyəti öz heyətinin təlimini həyata keçirəcək podratçının üzərinə düşür. Podratçı bu tələbi ifadə edən qanunvericilik və onun tələblərinə uyğunluq və onların qanunvericiliyin tələblərini necə qarşılıyacağını təklif etdiklərinin reyestrini aparacaq.	
ARDNŞ			
Ərsinləmə stansiyalarında termoelektrik generatorlarından dizel generatorlarına dəyişiklik nə üçün olub?	340	Dəyişiklik yanacaq təzyiqi interfeysi və layihələndirmə tələblərinin IEC standartlarına görə baş verib. Əlavə aydınlıq gətirilməsi üçün CQBKG ƏMSSTQ sənədinə Əlavə Fəsil 5 Bölmə 5.4.9-un məzmunu yenilənib.	Bölmə 5.4.9

Şərh	İD	Cavab	ƏMSSTQ bölməsi üzrə istinad
Qeyd edilib ki, boru kəməri 34 km uzadılacaq və yaşayış sahələrinin yaxınlığından keçəcək. Səs-küy və digər təsirləri azaltmaq üçün hansı tədbirlər nəzərdə tutulub?	341	Boru kəməri marşrutunun nəzərdə tutulmuş əlavə 34km-i üç yeni icmadan keçir və o da üç mövsümi yaşayış məskəni əhatə edir. Evlər və KS arasında məsafə 20-80 metrdir. Lakin, həmin yaşayış yerlərinə tikinti ərzində müdaxilə edilməyəcək, çünki onlar adətən qış mövsümündə istifadə edilir. Tikinti işlərinin qrafiki haqqında vaxtından əvvəl icmalara məlumat veriləcəkdir. Tikinti öncəsi araşdırmalar Layihənin öhdəliklərinin bir hissəsidir və potensial təsirləri qiymətləndirmək məqsədini daşıyır. Təsirləri azaltmaq üçün müəyyən edilmiş tədbirlər CQBKG Yekun ƏMSSTQ, Qoşma D-də (ƏMSSİOMP) və ƏMSSTQ sənədinə Əlavədə xülasələndirilib.	Bölmə 10.8
CQBKG-nin yeni 34km hissəsinin mövcud kommunikasiya xətləri ilə kəsişdiyi yerlərdə mümkün ətraf mühit fəaliyyətlərini nəzərə almaq zəruridir	359	Biz belə anlayırıq ki, bu şərh boru kəmərinin yeni 34km hissəsində telekommunikasiya xətlərinin mövcudluğu ilə bağlıdır. Layihənin tikintisi və istismarı zamanı mühəndis-layihələndirmə yeniləmələrinin və qəbul ediləcək təsirazaldıcı tədbirləri, yollar, elektrik xətləri, telefon xətləri və digər boru kəmərləri də daxil olmaqla infrastruktur və xidmətlər üzərində mümkün təsirləri təqdim edir.	Bölmə 10.15
Boru kəmərinin uzunluğu və diametrində dəyişikliklərin tikinti layihəsinə əhəmiyyətli dərəcədə təsir edib-etməyəcəyi barədə məlumatların CQBKG ƏMSSTQ sənədinə Əlavəyə salınması zəruridir	360	48 düym variantının 56 düym variant ilə müqayisədə tikinti işlərinə yanaşmadakı dəyişikliklər ƏMSSTQ sənədinə Əlavənin 5.5 Bölməsində xülasələndirilib. Layihənin mühəndis-layihələndirmə yeniləmələri nəticəsində Layihənin boru kəmərinin inşasına yanaşması əsas etibarilə dəyişməz qalacaqdır. Layihənin mühəndis-layihələndirmə işlərinin yenilənmələri ilə bağlı təsirlər ƏMSSTQ sənədinə Əlavənin 10-cu Fəslində qiymətləndirilib. Bu dəyişiklik nəticəsində heç bir əhəmiyyətli təsir müəyyən edilməib.	Bölmə 5.5
Ərsinləmə stansiyasının elektrik təchizatını təmin etmək üçün qaz generatorlarının dizel generatorları ilə əvəz olunmasının səbəbləri ilə bağlı məlumatların CQBKG ƏMSSTQ sənədinə Əlavəyə salınması zəruridir	361	Termo-elektrik generatorlarının dizel generatorları ilə əvəzlənməsi texniki və əməyin təhlükəsizliyi məsələlərinə baxılmasının nəticəsində olub. İstismar ərzində yüksək təzyiqlə aşağı təzyiqlin interfeysi və yanacaq qazı təzyiqinin reduksiyası altlığı ilə potensial problemlərə yol verməmək üçün ən yaxşı qərar dizel generatorlarına dəyişdirmək olar. Yenilənmiş təsviri ƏMSSTQ-nin Qoşmasının 5.4.9 Bölməsində təqdim edilir.	Bölmə 5.4.9
Layihələndirilən boru kəmərinin CQBK dəhlizi daxilində və ona paralel keçməsi faktını nəzərə almaqla boru kəməri üzrə torpaq qazıntı işlərinin və ağır texnikanın hərəkətinin potensial təsiri haqqında məlumatları özündə birləşdirmək zəruridir	362	ƏMSSTQ sənədinə Əlavə, Fəsil 12-də xülasələndirildiyi kimi mövcud boru kəmərləri ilə nəzərdə tutulan CQBKG boru kəməri arasında ayırıcı məsafələr boru kəmərinin həm tikintisi və həm də istismarı ərzində riskləri azaltmaq üçün layihələndirilib.	Fəsil 12

4.2 Regional və yerli hökumətin şərhləri

Cədvəl 4-2: ƏMSSTQ sənədinə Əlavənin layihə variantı üzrə şərhlər və cavablar – regional və yerli hökumət təşkilatları

Şərh	İD	LTMQİC bölməsi	Format	Verilmiş cavab	ƏMSSTQ Bölmə istinadı
Podratçı keçən dəfə yolları əvvəlki vəziyyətinə bərpa etməmiş və onlara pis vəziyyətdə olan yollar qalmışdı. (Əsas problem Bələdiyyələrin əvvəlcə yoxlamadan çıxış razılaşmasını imzalamış və daha sonra Podratçı ölkəni tərk etib).	348	Muğan	Muğan kənd Bələdiyyəsinin sədri	Bələdiyyələr hər hansı çıxış razılaşmalarını imzalamazdan öncə öz yollarını və digər əsas vəsaitlərini yoxlamağa təşviq ediləcəklər. Bu dəfə çıxış razılaşmaları bərpa işinin tamamlanmış olduğundan bütün tərəflərin əmin olması üçün Podratçı, Sifarişçi və Bələdiyyə tərəfindən imzalanacaq.	
KS üzrə torpaqların icarəsi 60 illikdir. Bəs vəfat etmiş torpaq sahibləri necə. İrs məsələləri necə işləyir?	349	Muğan	Muğan kənd Bələdiyyəsinin sədri	Torpaqların icarəsi prosesi ərzində torpaq sahibləri miras sənədlərinin tamamlanmasına təşviq ediləcəklər.	
CQBKG Podratçıların yük avtomobillərinin öz yeni asfalt yollarında hərəkət etməsini istəmir. Onlar BP şirkətinin öz icmalarından 4-5 km aralıda yeni yol tikməsini istərdilər.	355	Rəncbər	Bələdiyyə sədri, Rəncbər qəsəbə nümayəndəsi	Layihənin istifadə edəcəyi giriş yolları hələ tam dəqiqləşdirilməyib. CQBKG Yekun ƏMSSTQ, Əlavə E, Öhdəlik 37.08-də deyilir ki, xüsusilə də yaxınlığında kövrək evlərin olan yolların yaxşı vəziyyətdə saxlanmasını təmin etmək üçün tez-tez istifadə edilən giriş yollarının səthi müntəzəm yoxlanacaq və təmir ediləcək (sahəyə xas araşdırma şərtilə).	Qoşma E
BP şirkətinə onların ərazisində bugüncə qoyduğu sərmayələr üçün təşəkkür etmiş və orada hansı başqa sosial sərmayə qoyulacağını öyrənmək istərdi.	356	Rəncbər	Bələdiyyə sədri, Rəncbər qəsəbə nümayəndəsi	Mümkün icma inkişaf təşəbbüsləri hazırda BP şirkəti tərəfindən qiymətləndirilməkdədir. Ehtiyacların qiymətləndirilməsi həyata keçirilməkdədir.	

Şərh	ID	LTMQİC bölməsi	Format	Verilmiş cavab	ƏMSSTQ Bölmə istinadı
Anlayırıq ki, bu layihə vacibdir. Torpaq sahiblərinin torpaqlarından başqa bələdiyyə torpaqlarından da istifadə ediləcək. Qanunvericiliyə görə torpağı dövlət tenderi yolu ilə əldə etmək olar və biz bunu nəzərə almalı bu məsələni müvafiq orqanlar qarşısında qaldırmalıyıq. Layihənin bələdiyyə torpaqları ilə nə edəcəyi haqqında müəyyən təlimatlar hazırlamasını istədim ki, bələdiyyələr də nə etmək lazım olduğunu bilsinlər. Bələdiyyələrlə müqavilələr olmalıdır. BTC vaxtında, bu bələdiyyə torpağı məsələsi həll olunmayıb.	357	Rəncbər	Rəncbər Bələdiyyəsinin sədri	Torpaq sahələrinin əldə edilməsi Azərbaycan qanunlarına və Azərbaycan Hökuməti ilə CQBK Co. arasında Tranzit Əraziyə Malik Ölkə Hökuməti ilə Sazişə (TƏMÖHS) uyğun olacaq və beynəlxalq standartlarla (xüsusilə Beynəlxalq Maliyyə Korporasiyasına aid olanlarla) tənzimlənir. Layihə üçün tələb olunan torpaq sahələri üçün icarə müqaviləsi formasında razılaşma olacaqdır. Bələdiyyə torpaqlarının dövlət tenderinə verilməsinə imkan verən nisbətən yeni qüvvəyə minmiş qanunvericilik TƏMÖHS-də təsvir edilmiş prosedən fərqlidir. Bu məsələ ilə bağlı Nazirlər Kabinetinin və Yüksək hökumət rəsmilərinin məsləhəti aranır.	

4.3 Üçüncü tərəf təşkilatları

Cədvəl 4-3: ƏMSSTQ sənədinə Əlavə Layihə sənədi üzrə şərhlər və cavablar – üçüncü tərəf təşkilatları

Şərh	ID	Təşkilatın adı	Format	Verilmiş cavab	ƏMSSTQ Bölmə istinadı
Elmi, QHT, Peşəkar Təşkilatlar və müstəqil ekspertlər					
Azərbaycanın Mədəni İrsinin və Tarixi Abidələrinin qorunması ilə məşğul olan QƏSR İctimai Birliyi (QHT) Azərbaycan Respublikası Ədliyyə Nazirliyində 15 mart 2007-ci il tarixdə qeydiyyatdan keçmiş və 1107-Q17-2345 sayılı şəhadətnamə alıb. Bizim mütəxəssislərimiz üçün həm tikintidən öncə, həm də sonrakı istismar fazası ərzində mədəni irsin qorunması, siyahıya alınması və qiymətləndirilməsi məqsədilə təsirə məruz qalmış ərazilərdə kollektiv nəzarətin iştirakçısı olmaq zəruridir. Bizim təşkilatımız üçün mədəni irsin mühafizəsi ilə bağlı arxeoloji qazıntı və arxeoloji tədqiqat fəaliyyətlərinin hamısına cəlb olunmaq zəruridir. Bizim üçün həm də müasir standartlara uyğun olaraq mövcud və yeni aşkar olunmuş tarixi və mədəni abidələrin qeydiyyata alınmasında iştirak etmək vacibdir. Tikintidən öncə mədəni irs və qazıntı yerlərinin potensial təsir sahələrində monitoring aparmaq bizim üçün məqsədəuyğundur. Bu Maddə 7.10 və 10.10 üzrə arxeoloji və mədəni irslə bağlı məsələlərlə məşğul olmaq üçün vacibdir.	330	QƏSR İctimai Birliyi (QHT)	Rey forması	CQBKG Layihəsi hazırda tikinti öncəsi qazıntıları monitoring və rəhbərlik edən AEİ arxeoloqları ilə işləyir. QƏSR İctimai Birliyinin (QHT) özlərinin cəlb olunması və tədqiqat fəaliyyətlərini Azərbaycan qanunvericiliyi ilə mədəni irsin mühafizəsində rəsmi vəzifəyə malik AEİ ilə müzakirə etməsi məqsədəuyğundur.	
Mədəni irs və tarixi abidələrin qorunmasında təcrübəli ictimai birlik olaraq ictimaiyyətə açıqlanmaqda olan sənədin "mədəni irs" və "arxeoloji və mədəni irs" bölməsi ilə bağlı müzakirələrin və təlimlərin təşkilində bizim iştirakımız Azərbaycanın tarixi haqqında məlumatlılıq və bilikləri təkmilləşdirməkdə müsbət təsirə malik olardı.	331	QƏSR İctimai Birliyi (QHT)		Mədəni irs strategiyasının 5-ci Fazası boru kəmərinin tikinti sonrası "Hesabat Vermə"dir və Layihə ərzində yerinə yetirilən arxeoloji işlər haqqında materialların öyrənilməsi və hesabatların hazırlanmasını əhatə edir. Bu faza işin nəticələrinin müvafiq vasitə ilə həm arxeoloji quruma və həm də geniş ictimaiyyətə yayımlanacaq. Layihə Azərbaycanda ictimai yayım üçün AEİ və MvəTN-in təlimatı üçün müraciət edəcək.	

Şərh	ID	Təşkilatın adı	Format	Verilmiş cavab	ƏMSSTQ Bölmə istinadı
<p>“CQBKG Layihəsinin operatoru olan BP şirkəti elan etib ki, CQBKG layihəsi üçün ƏMSSTQ sənədinə Əlavənin Layihə Sənədi hazır idi və 27 mart 2014-cü ildə tanışlıq və şərh üçün ictimaiyyətə açıqlanmışdır”. Lakin “Mədəni irs və tarixi abidələrin qorunması üzrə QƏSR İctimai Birliyi”nə (QHT) aşağıdakı yerlərdə deyilib ki, layihə sənədi haqqında heç bir məlumat yoxdur.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. BP Bakı ofis qəbullarında: Landmark, Biznes Mərkəzi 3, Nizami küçəsi 90 A. 2. Azərbaycan Milli Kitabxanası, Xaqani küçəsi 29. 3. AMEA Mərkəzi Akademik Kitabxanası, H. Cavid pr. 31. 4. Azərbaycan Dövlət Neft Akademiyası, Azadlıq pr. <p>Təəssüf ki, qeyd edilən yerlərdə sənədin nüsxələrini tapa bilmədik.</p> <p>Yalnız “Xəzər Mərkəzi”ndə, Neftçilər porspekti 153, Nigar Nuriyeva ilə əlaqə saxladıqdan sonra layihə haqqında məlumat ala bildik.”</p>	332	QƏSR İctimai Birliyi (QHT)	Rəy forması	<p>ƏMSSTQ sənədinə Əlavənin Layihə Sənədi 27 mart 2014-cü il tarixdə verilmiş bütün ünvanlarda və həm də BP Xəzər in veb saytında ictimaiyyətə açıqlanıb.</p> <p>Sənədlərin nüsxəsi ilkin olaraq Landmark 3 deyil, Landmark 2 binasında buraxılıb və bu yanlış sonradan düzəldilib. Dəqiqləşdirmə prosesinin bir hissəsi olaraq sənədlərin doğru ünvana çatdırılmış olduğunu təsdiq etmək üçün bu yerlərin hər birindən telefonla təsdiq alınıb.</p>	
<p>Boru kəmərinin marşrutu Azərbaycanın münbit torpaqlarından keçir. Bu regionların əhalisinin əsas gəlir mənbəyi kənd təsərrüfatıdır. İnsanlara təzminat necə ödəniləcək?</p>	334	Səhiyyə və Sağlam Həyat İctimai Birliyi	Rəy forması	<p>Torpaq tikinti müddətində (3 ilədək) icarəyə götürüləcək. tikinti işləri tamamlandıqdan sonra torpaq bərpa edilib əvvəlki sahibinə qaytarılacaq. Təzminat ödənişləri həmin torpaq sahəsinin istifadəsi ilə əlaqədar məhdudiyyətlər əsasında aparılacaq. Məhdudiyyətlərə boru kəmərinin çox yaxınlığında dərin köklü ağacların əkilməməsi və ağır texnikanın istifadə olunması daxildir. Təzminat ilə əlaqədar əlavə təfərrüatlar üçün “Torpaq Sahələrinin Əldə Olunmasına və Kompensasiyasına dair Təlimat Kitabçası” və ya “TSƏOKTK”-ə istinad edilməlidir. Onu BP Xəzər veb saytından əldə etmək olar və potensial icarəçilərə paylanır.</p>	

Şərh	ID	Təşkilatın adı	Format	Verilmiş cavab	ƏMSSTQ Bölmə istinadı
Torpaq şumlanmalıdır, lakin siz insanlara traktorlardan istifadə etməyə imkan vermirsiniz. Bu onların torpaqlarını tam istifadəsiz etməyəcəkmi?	335	Səhiyyə və Sağlam Həyat İctimai Birliyi	Rəy forması	CQBK və BTC hazırda istismar olunur; boru kəmərinin üzərindən keçilməli olarsa xüsusi çəki məhdudiyyətlərinin olduğu bu ərazilərdə kənd təsərrüfatı işlərini aparmaq olar. Bu məhdudiyyətlər CQBKG üçün də eyni olacaq. Boru kəmərinin mühafizə zonası üçün məhdudiyyətlər Nazirlər Kabineti tərəfindən müəyyən edilir və CQBKG tərəfindən tətbiq edilən məhdudiyyətlər hazırda qanunvericiliyin tələb etdiyindən daha sərt olmamalıdır. CQBKG Yekun ƏMSSTQ, Əlavə E, öhdəlik 32.07-də deyilir ki, layihə torpaq sahiblərini/istifadəçilərini layihənin istifadə etdiyi torpaqlara aid təkrar istifadə məhdudiyyətləri haqqında məlumatlandıracaq.	
Verilmiş vədlərə uyğunluğunuzu necə monitorinq edəcəksiniz? Məsələn, bəzi sahələrdə bərpa işləri yerinə yetirilməib.	336	Səhiyyə və Sağlam Həyat İctimai Birliyi	İctimaiyyətlə görüş - Bakı	Mövcud boru kəmərləri boyunca illik ekstensiv və kompleks ekoloji monitorinq proqramı vardır. Spesifik ərazilər seçilir və fotosəkilləri çəkilib sonradan əvvəlki illərlə müqayisə olunur. Boru kəmərinin dəhlizi boyunca müəyyən yerlərin bərpa olunmadığı aşkar edilib. Bunun səbəbi ərazilərin kənd təsərrüfatı, mal-qaranın artırılması üçün təmizlənməsi, Boru kəmərinin dəhlizi ilə maşınların sürülməsi də daxil olmaqla bir çox amillərdən asılıdır. Öhdəliklərə riayət olunmasına gəldikdə CQBKG Yekun ƏMSSTQ-dəki ƏMSSİOMP (Qoşma D) Bölmə 20 ekoloji və sosial monitorinqi xülasələndirir. Bu həm də ƏMSSTQ sənədinə Əlavəyə şamil oluna bilər.	Qoşma D (CQBKG Yekun ƏMSSTQ)

Şərh	ID	Təşkilatın adı	Format	Verilmiş cavab	ƏMSSTQ Bölmə istinadı
48 düymlük boru kəmərinə dəyişmənin səbəbi nə olub?	337	Müstəqil ekspert	İctimaiyyətlə görüş - Bakı	Boru kəmərinin mühəndis layihəsində 56 düymdən 48 düymə yenilənməsinin əsas səbəbi 56 düymlük borunun götürülüb qoyulması, daha iri texniki avadanlıqlardan istifadə və ağır boruların qaldırılması ilə bağlı texniki çətinliklərdir. Sağlamlıq və əməyin təhlükəsizliyi baxımından, 56 düymlük variantdan fərqli olaraq 48 düymlük boru üçün daha az mürəkkəb qaldırma əməliyyatları tətbiq olunur və bir yük maşınında nəql edilə bilən boru hissələrinin sayındakı artımla birləşməklə burada 56 düymlük variantla müqayisədə ümumi mümkün tikinti sağlamlıq və əməyin təhlükəsizliyi təsirləri azalır. ƏMSSTQ sənədinə Əlavənin Fəsil 04, 4.2 Bölməsində boru kəmərinin diametrindəki dəyişikliklə bağlı daha ətraflı təfərrüatlar verilir.	Fəsil 04
Boru kəmərinin seysmoloji müqaviməti nə qədərdir? Boru kəməri layihələndirilərkən bu amil nəzərə alınıbımı?	338	Müstəqil ekspert	İctimaiyyətlə görüş - Bakı	Boru kəməri API Standartı 1102-ə uyğun layihələndirilib və bu da beynəlxalq layihələndirmə standartıdır. Xəndək daha böyük olan trapesiya formalıdır və içində boru kəmərinin hərəkətinə imkan verən bitişik olmayan material vardır. Seysmoloji çat ərazilərində istifadə edilən keçid növü ƏMSSTQ sənədinə Əlavə Fəsil 5, Bölmə 5.7-də sadalanır.	Bölmə 5.7
Tikinti nəticəsində hansı növ kimyəvi tullantıların (hava, su, torpaq) olmasını gözləyirsiniz?	339	ECO SCOPE	İctimaiyyətlə görüş - Bakı	Tikinti ərzində və uyğunlaşdırma mərhələlərində atılmazdan öncə emal ediləcək hidrosınaq suyu olacaq. Həm də düşərgələrdəki çirkab suyunun təmizlənməsi qurğusundan da atılmalar olacaq. Xəndəklərin qazılmasından əmələ gələn torpağın əlavə alt-qatından mümkün olduğu yerlərdə təkrar istifadə ediləcək. Həm CQBKG Yekun ƏMSSTQ və həm də ƏMSSTQ sənədinə Əlavənin 5-ci və 10-cu fəsilləri əlavə emissiya və atılmaları izah edir. BP şirkətinin CQBKG layihəsinə də şamil ediləcək atılmalar və emissiyalar proqramı vardır.	Fəsil 5 və 10

Şərh	ID	Təşkilatın adı	Format	Verilmiş cavab	ƏMSSTQ Bölmə istinadı
Birinci boru kəmərinə tikərkən bütün potensial qaz yataqları kəşf edilmişdi. Bu əlavə Azərbaycan qazını yerləşdirməyi niyə onda nəzərdə tutmamışdınız?	342	Müstəqil ekspert	İctimaiyyətlə görüş - Bakı	CQBK-nin işlənilib hazırlanması vaxtı Abşeron qaz yatağını faktiki həcmi tam müəyyən edilməmişdi. Bu dəqiq konsepsiya, qazın həcmi və hasilatın müddəti haqqında məlumat olmadan sərmayədarları daha böyük layihəyə yatırım qoymağa inandırmaq çox çətindir. CQBK-nin inşasından öncə bu məlumat olmadığına görə CQBK-nin həcmi artırılmamışdı.	
Üç boru kəmərinə bir-birinə paralel çəkirsiniz, siz terrorist hücumları, axıntılar və s. kimi fəvqəladə halları qiymətləndirmisinizmi?	344	Müstəqil ekspert	İctimaiyyətlə görüş - Bakı	ƏMSSTQ sənədinə Əlavənin 12-ci Fəslində planlaşdırılmamış hadisələr nəzərdə tutulub və CQBKG Layihəsi üçün aparılmış təhlükələr və risklərin təhlili işi nəzərdən keçirilir. Təsirlər və təsir azaldıcı tədbirlər CQBKG Yekun ƏMSSTQ 10-cu Fəslində nəzərdən keçirilir.	Fəsil 12
Bu hissədə neçə keçid vardır? və o, nə dərəcədə təhlükəlidir?	345	Müstəqil ekspert	İctimaiyyətlə görüş - Bakı	Müxtəlif növ keçidlərin sayı ƏMSSTQ sənədinə Əlavə, Fəsil 5, Bölmə 5.6, Cədvəl 5-4-də verilir. Hər bir keçid mümkün riskləri minimallaşdırmaq və yumşaltmaq nəzərə alınmaqla layihələndirilir. Hər bir keçiddə istifadə edilən layihə CQBKG Yekun ƏMSSTQ və ƏMSSTQ sənədinə Əlavənin 05 Fəslində xülasələndirilir.	Bölmə 5.6
Həddəsinə planı ciddi bir məsələdir. O, baxılmaq üçün hazırkıdır?	346	Müstəqil ekspert	İctimaiyyətlə görüş - Bakı	Həmin plan hazırkı anda baxış üçün hazır deyil. Boru Kəmərinin Podratçısı ilə podrat müqaviləsi bağlandıqdan və planı hazırlamaq üçün kifayət qədər zaman verildikdən sonra Hidrosınaq planı ETSN-ə təqdim ediləcək.	
Ərsinləmə zamanı əmələ gələn tullantıların kimyəvi tərkibi nədir?	347	ECO SCOPE	İctimaiyyətlə görüş - Bakı	Bu neft deyil, qaz xətti olduğu üçün məhdud həcmdə ərsinləmə tullantısı olacaq, odur ki, ərsinləmə tullantıları təhlükəli deyildir. Ərsin Azərbaycandan Gürcüstana keçəcəyi üçün hər hansı qalıq tullantı Gürcüstanda atılacaq.	

Şərh	ID	Təşkilatın adı	Format	Verilmiş cavab	ƏMSSTQ Bölmə istinadı
Layihədən istismar tullantısı emissiyaları hansıdır?	348	ECO SCOPE	İctimaiyyətlə görüş - Bakı	İnşaat işlərində əmələ gələn hava, torpaq və su emissiyaları və istismar ərzində yaranacaq məhdud həcmli emissiyalar ƏMSSTQ sənədinə Əlavə, Fəsil 5, Bölmə 5.11-də və CQBKG Yekun ƏMSSTQ, Fəsil 5, Bölmə 5.6 və 5.10-da sadalanır.	Bölmə 5.11
KS boyunca giriş yolları və torpaq sahibləri ilə münaqişələrlə əlaqədar bir sıra məsələlər qaldırılıb, çünki İNQBKTİ KS boyunca effektiv şəkildə hərəkət etməyə qadir olmaq istəyir, lakin torpaq sahibləri şikayət edir ki, İNQBKTİ bitkiləri tapdalayır.	350	İNQBKTİ nümayəndəsi	İctimaiyyətlə görüş - Hacıqabul, Rəncbər	CQBKG Layihəsində mümkün olduğu qədər mövcud giriş yollarından istifadə edəcək. Yalnız spesifik ehtiyac müəyyən edildikdə yeni giriş yolları işləyə bilər. CQBKG Yekun ƏMSSTQ-dəki Əlavə E, öhdəlik 17.16-də deyilir ki, Sifarişçi İNQBKTİ təhlükəsizlik patrullarını mümkün olduğu yerlərdə KS boyunca deyil, mövcud giriş çıxışlarından istifadə etməyə təşviq edəcək.	
Yuxarıda qeyd olunan məsələləri nəzərə alsaq boru kəmərinin təhlükəsizliyi necə qorunacaq?	351	İNQBKTİ nümayəndəsi	İctimaiyyətlə görüş - Hacıqabul, Rəncbər	BP şirkəti maşınların təsirini azaltmaq üçün hazırda boru kəməri boyunca Süvari patrullardan istifadə edir. Onlar boru kəməri boyunca yerinə yetirilən təhlükəsizlik nəzarətinin vacib bir hissəsini təşkil edirlər.	
Bərpadan qısa müddət sonra torpaq sahələrinin / məhsulların suvarılması və bərpa edilmiş torpaq qatından suyun xəndəyə sızması və borunun potensial korroziyası ilə BTC/CQBK-də problemlər	352	İNQBKTİ nümayəndəsi	İctimaiyyətlə görüş - Hacıqabul, Rəncbər	BTC/CQBK ərzində suyun sızması ilə boruda korroziya olması barədə hər hansı problem Layihəyə məlum deyildir. Korroziyadan mühafizə ƏMSSTQ sənədinə Əlavə və Yekun ƏMSSTQ-də Bölmə 5.4.6-da nəzərdən keçirilir. Boru korroziyadan qoruyacaq material qatı ilə örtülmüşdür. Boruda həm də katodlu qoruma sistemi olacaq.	Bölmə 5.4.6
Qadağan zolağında insanların ağac əkmələri və ya ev tikmələri ilə bağlı problemlər. İnsanlar BP şirkətinin tolerantlığından sui-istifadə edir.	353	İNQBKTİ nümayəndəsi	İctimaiyyətlə görüş - Hacıqabul, Rəncbər	Cari boru kəməri marşrutu üzrə Nazirlər Kabinetinin qərarında qadağan zolaqları aydın şəkildə müəyyən edilib və borunun bütövlüyünü qorumaq üçün eyni növ məhdudiyyətlər CQBKG-nə də tətbiq ediləcək. BP şirkətinin 8m və 30m dəhlizindəki məhdudiyyətlər barədə torpaq sahiblərini məlumatlandırmaq məqsədilə informasiya yayımlanması proqramı vardır.	

Şərh	ID	Təşkilatın adı	Format	Verilmiş cavab	ƏMSSTQ Bölmə istinadı
İNQBKTİ giriş üçün KS boyunca çınqıl yolların olmasını istərdi.	354	İNQBKTİ nümayəndəsi	İctimaiyyətlə görüş - Hacıqabul, Rəncbər	İNQBKTİ-dən olan bu şərh qeydə alınıb. CQBKG Yekun ƏMSSTQ-dəki Əlavə E, öhdəlik 17.16-də deyilir ki, Sifarişçi İNQBKTİ təhlükəsizlik patrullarını mümkün olduğu yerlərdə KS boyunca deyil mövcud giriş cığırlarından istifadə etməyə təşviq edəcək. İnşaat işləri ərzində Layihə mümkün olan yerlərdə KS-nə mövcud giriş yollarından istifadə edəcək. İnşaat işlərinin ardından, spesifik bir ehtiyac müəyyən edilməzsə, yeni giriş yolları bərpa ediləcək. İstismar ərzində: KS-nə maşınla çox məhdud sayda girişlərin olacağı nəzərdə tutulub. Giriş yalnız texniki-xidmət, təhlükəsizlik və fəvqəladə hallarda lazım olacaq.	
Siz CQBKG çərçivəsində hər hansı İT layihəsini həyata keçirməyi planlaşdırırsınız?	358	İNQBKTİ nümayəndəsi	İctimaiyyətlə görüş - Hacıqabul, Rəncbər	Layihənin təsirinə məruz qalan icmalardan bəzilərinə icma inkişaf layihələrini aparmaq planı vardır. Sərmayə qərarının verilməsi üçün əsas təmin edəcək Ehtiyacların qiymətləndirilməsi hal-hazırda aparılmaqdadır. Seçilmiş layihələr haqqında məlumatlar daha sonrakı tarixdə açıqlanacaq.	

4.4 Layihənin təsirinə məruz qalan icmalar

LTMQİC-lərdən gələn şərhlər aşağıdakı nümunədən istifadə edilməklə hər bir qaldırılan məsələ üzrə tutuşdurulmuş bir sıra ümumi mövzulara istinad etib (Şəkil 4-1: Qaldırılan məsələyə cavab şablonu).

Qaldırılan məsələnin icmalı: [Məsələnin başlığı]

Qaldırılan məsələnin təsviri [Bu məsələ üzrə alınmış şərhin birləşdirilmiş icmalı]
Qaldırılan məsələnin şərhlərə istinadı: [Bu məsələnin icmalında nəzərdən keçirilən vahid şərh nömrələrinin siyahısı. Əlavə 1 ilə birlikdə bu siyahı cavabları spesifik şərhlərlə asanlıqla əlaqələndirməyə insanlara imkan verir]
Şərhə bağlı görüləcək işlər: [Yeri gəldikcə ƏMSSTQ-nin müvafiq bölmələrinə istinadlar, o cümlədən, məsələni nəzərdən keçirildiyi və ya qaldırılan məsələyə cavab olaraq düzəlişlərin edildiyi öhdəliyin nömrələri, verilib]

Şəkil 4-1: Qaldırılan məsələyə cavab şablonu

4.4.1 - 4.4.10 Bölmələrdə qaldırılan bütün məsələlər üçün icmal verilir və şərhlərin tam siyahısı Əlavə 1-də təqdim edilir.

4.4.1 Qaldırılan məsələnin icmalı: Təhlükəsizlik

Qaldırılan məsələnin təsviri Boru kəməri ilə kəsişdiyi yerlərdə nəqliyyatın hərəkətinin tənzimlənməsinə yaxından diqqət ayrılması xahiş edilib.
Qaldırılan məsələnin şərhlərə istinadı: 379
Şərhə bağlı görüləcək işlər: Tikinti komandası <ul style="list-style-type: none">Tikinti ərzində KS-ni keçən nəqliyyatın təhlükəsiz keçidini təmin etmək üçün müvafiq hakimiyyət orqanları ilə əlaqələndirmələri aparacaqTikinti texnikası və maşın-mexanizmlər yoldan keçərkən onlara nəzarət olunmasını təmin edəcək. Boru kəməri yeraltı konstruksiya olduğuna görə boru kəməri tikildikdən sonra nəqliyyatın hərəkətinə heç bir təsir olmayacaq.

4.4.2 Qaldırılan məsələnin icmalı: Suvarma

Qaldırılan məsələnin təsviri Boru kəmərinin keçdiyi torpaq sahələrinin su təchizatını dəstəkləmək üçün su xətləri kəmərin üzərindən tikilməlidir.
Qaldırılan məsələnin şərhlərə istinadı: 378

Şərhlə bağlı görülməli işlər:

Hər bir layihə mərhələsində risklərin baxılması tamamlanıb və layihə boyunca yenilənəcəkdir. Layihəni risklərə qarşı layihələndirməyə imkan vermək üçün bütün layihələndirmə prosesi ərzində risklər müəyyən edilir.

4.4.3 Qaldırılan məsələnin icmalı: Torpaq sahəsinə giriş

Qaldırılan məsələnin təsviri

İnsanların öz torpaq sahələrinə çıxışının olmasından ötrü kənd təsərrüfatı texnikası üçün müvafiq keçidlər təmin edilməlidir.

Qaldırılan məsələnin şərtlərə istinadı:

383

Şərhlə bağlı görülməli işlər:

5-ci fəsildə xülasələndirildiyi kimi, tikinti ərzində boru kəmərinin kəsişdiyi bütün yollarda, həm əsas və həm də köməkçi yollarda giriş-çıxış təmin etdiriləcək. Kənd təsərrüfatı maşın-mexanizmlərinin giriş-çıxışına imkan yaratmaq üçün, boru kəməri ilə kəsişən asfalt örtüklü və örtüksüz yollarda əlavə örtük və mühafizə təmin ediləcək.

4.4.4 Qaldırılan məsələnin icmalı: Torpaq tələbləri

Qaldırılan məsələnin təsviri

Boru kəmərinin keçid ərazilərində əhalidən alınan torpaqların həcmi minimum endirilməlidir.

Qaldırılan məsələnin şərtlərə istinadı:

327

Şərhlə bağlı görülməli işlər:

ƏMSSTQ sənədinə Əlavə Bölmə 10.13.1-də torpaq sahələrinin əldə edilməsinin təsirləri və təsirazaldıcı tədbirlər nəzərdən keçirilir. Boru kəmərinin tikintisi üçün torpaq (boru kəməri dəhlizi) Layihə tərəfindən hazırkı sahiblərdən (ya özəl mülkiyyətdə olduqda özəl torpaq sahiblərindən, ya da bələdiyyə mülkiyyəti olan torpaqlarda bələdiyyə/icra komitəsindən) icarəyə götürüləcək. Torpaq servitut müqavilələri boru kəmərinin mərkəz xəttindən 8m radiusunda giriş imkanını və 30m mühafizə zolağında təkrar-istifadə məhdudiyyətlərini əhatə etməklə 60 il müddətinə bağlanacaq. İcarələr tikinti işləri müddəti üçün (ehtimal ki, maksimum üç il) olacaq. Torpaq sahibinin mülkiyyətində qalacaq və tikinti tamamlandıqdan sonra hüquqlar bərpa olunacaq. Tikintinin tamamlanmasından və bərpasından sonra, borunun bütünlüyünü qorumaq üçün təkrar istifadə məhdudiyyətləri nəzərə alınmaqla, torpaq kənd təsərrüfatı və ya digər məqsədlərlə istifadə olunması üçün öz sahiblərinə təvhih veriləcək (boru kəmərinin mərkəz xəttindən 8m radiusunda hər hansı tikililərin, dərin şumlamanın və dərin köklü ağacların əkilməsinin qadağan olunması və boru kəmərinin mərkəz xəttindən 30m enindəki zolaqda tikililərin qadağan edilməsi).

4.4.5 Qaldırılan məsələnin icmalı: Ətraf mühit təsirləri

Qaldırılan məsələnin təsviri

Ətraf mühit təsirləri, o cümlədən nəqliyyatın hərəkətindən yaranan səs-küyün, vibrasiyanın və tozun təsiri və onların azaldılması tədbirləri ilə bağlı bir sıra şərtlər qaldırılıb.

Qaldırılan məsələnin şərtlərə istinadı:

325, 329, 380, 381

Şərhə bağlı görülməli işlər:

ƏMSSTQ prosesinin boru kəmərinin inşazı ərzində ətraf mühitə mümkün təsirləri qiymətləndirməsi nəzərdə tutulur. CQBKG Yekun ƏMSSTQ ilə birlikdə CQBKG ƏMSSTQ sənədinə Əlavə boru kəmərinin nəzərdə tutulan əlavə hissəsinə uyğun ətraf mühit, sosial sahə (Fəsil 10) və məcmu təsirləri (Fəsil 11) və müvafiq təsir azaltma tədbirləri (Fəsil 10, Əlavələr B, D və E) ehtiva edir. CQBKG Yekun ƏMSSTQ çərçivəsində təqdim edilən informasiyanın çoxu məqsədəuyğun qalmasına baxmayaraq ƏMSSTQ sənədinə Əlavədə təkrar olunmur (təkrarın qarşısını almaq üçün). Yeri gəldikcə bu Bölmələrə həmin Qoşma daxilində istinadlar verilib. Həmin ƏMSSTQ, lazım olduqda hər hansı mümkün pozuntuların təsirini azaltmaq üçün tədbirlərin təsvir olunduğu və bərpa işinə yanaşmanın xülasəsini verən Ətraf Mühitə və Sosial Sahənin İdarə Olunması və Monitorinqi Planına (ƏMSSİOMP, CQBKG Yekun ƏMSSTQ Qoşma D) məlumatlandırır.

Səs-küy və vibrasiya təsirlərini azaltmaq üçün müəyyən edilmiş tədbirlər CQBKG Yekun ƏMSSTQ Qoşma D-də (ƏMSSİOMP), əsasən də 10-cu Bölmə daxilində (Çirklənmənin qarşısının alınması planı) xülasələndirilir. Həmin tədbirlər yerli sakinlərə təsirləri minimallaşdırmaq üçün tətbiq ediləcək. Qobustan Qayaüstü İncəsənəti Mədəni Landşaftı (UNESCO-nun ümumdünya mədəni irsi) ən yaxın nöqtəsində boru kəmərinin başlanğıcından təxminən 12 km məsafədə yerləşir və odur ki, nə sahəyə və də onun ziyarətçilərinə heç bir təsir gözlənilmir. Tikinti nəqliyyatı üçün cari giriş yolu Qobustan UNESCO sahəsinin yaxınlığında yerləşmir. Podratçı tərəfindən hər hansı nəqliyyat vasitəsinin yolu sahəyə yaxın salınarsa, CQBKG Yekun ƏMSSTQ Qoşma D-də (ƏMSSİOMP), əsasən də 10-cu Bölmə daxilində (Çirklənmənin qarşısının alınması planı) xülasələndirilmiş səs-küy və vibrasiyanın təsirinin azaldılması üçün müəyyən edilmiş tədbirlər tətbiq ediləcək.

CQBKG ƏMSSİOMP Bölmə 10.4.3-də təsbit edilir ki, 300m radiusunda insan, bitki və heyvan reseptorlarına təsiri minimallaşdırmaq üçün tikinti podratçısından tozun əmələ gəlməsini fəal surətdə idarə etmək tələb olunacaq. Bu tədbirlərə yollara su çilənməsi, örtüksüz yollarda və KS-də sürət həddi və narın qənbər materialları daşıyan nəqliyyat vasitələrinə örtüyün qoyulmasını əhatə edir.

4.4.6 Qaldırılan məsələnin icmalı: Sosial təsirlər

Qaldırılan məsələnin təsviri

Bir şərhə ƏMSSTQ sənədinə Əlavənin ətraf mühit, sosial sahə və məcmu təsirlər və həmin təsirləri azaltmaq üçün tədbirlər haqqında daha ətraflı məlumat verilməsi xahiş edilir.

Qaldırılan məsələnin şərtlərə istinadı:

329

Şərhə bağlı görülməli işlər:

CQBKG Yekun ƏMSSTQ ilə birlikdə CQBKG ƏMSSTQ sənədinə Əlavə boru kəmərinin nəzərdə tutulan əlavə hissəsinə uyğun ətraf mühit, sosial sahə (Fəsil 10) və məcmu təsirləri (Fəsil 11) və müvafiq təsir azaltma tədbirləri (Fəsil 10, Əlavələr B, D və E) ehtiva edir. CQBKG Yekun ƏMSSTQ çərçivəsində təqdim edilən informasiyanın çoxu məqsədəuyğun qalmasına baxmayaraq ƏMSSTQ sənədinə Əlavədə təkrar olunmur (təkrarın qarşısını almaq üçün). Yeri gəldikcə bu Bölmələrə həmin Qoşma daxilində istinadlar verilib. CQBKG Yekun ƏMSSTQ və Qoşmasını BP Xəzər şirkətinin veb saytında tapmaq olar.

4.4.7 Qaldırılan məsələnin icmalı: Məsləhətləşmə və Tərəflərin cəlb olunması

Qaldırılan məsələnin təsviri

Boru kəmərinin tikintisi tamamlandıqdan sonra ictimaiyyət nümayəndələri ilə (QHT-lər və KİV) görüşün keçirilməsi təklif olunmuşdur.

Qaldırılan məsələnin şərhlərə istinadı:

328

Şərhə bağlı görülməli işlər:

Layihə şərh qeydə aldı. Boru kəmərinin tikintisinin ardından CQBKG Layihəsinin tamamlanmasını elan etmək üçün müvafiq maraqlı tərəflərlə, o cümlədən KİV və müvafiq QHT-lərlə görüş keçiriləcək.

4.4.8 Qaldırılan məsələnin icmalı: Yerli əhəlinin işə götürülməsi – İş imkanları

Qaldırılan məsələnin təsviri

Boru kəmərinin tikintisi zamanı yerli əhəlidən istifadə olunması təklif edilib

Qaldırılan məsələnin şərhlərə istinadı:

377

Şərhə bağlı görülməli işlər:

ƏMSSTQ sənədinə Əlavə Bölmə 10.14.4-də Layihənin yerli işəgötürmə strategiyası qeyd edilir. Həmin strategiya əsas etibarilə yerli icmalardan ixtisasız işçi qüvvəsinin işə götürülməsini nəzərdən keçirir. Yekun ƏMSSTQ-nin D və E Əlavəsində əsas Boru Kəməri Podratçısı ilə razılaşdırılacaq LTMQİC-lərdən yerli işəgötürmə hədəfləri haqqında spesifik öhdəliyi (28.04) vardır.

4.4.9 Qaldırılan məsələnin icmalı: Mövcud BTC və CQBK Əməliyyatları

Qaldırılan məsələnin təsviri:

Bakı-Tbilisi-Ceyhan boru kəmərinin tikintisi zamanı Şirvan kanalı istiqamətində 25 düymlük çirkab su borusu çəkilməmişdi. Boru yol kənarı ilə çəkilib və tez-tez sızmalar baş verib. Bəzən çirkab suyu insanların həyətlərinə axıb. Bunun təkrarlanmasına yol verilməməlidir.

Qaldırılan məsələnin şərhlərə istinadı:

382

Şərhə bağlı görülməli işlər:

Nəzərdə tutulan CQBKG boru kəmərinin bir hissəsi olaraq heç bir çirkab su borusu çəkilməli deyil, odur ki, sızmalarla bağlı hər hansı bir problem olmayacaq.

4.4.10 Qaldırılan məsələnin icmalı: Qobustan Qayaüstü İncəsənəti Mədəni Landşaftı

Qaldırılan məsələnin təsviri:

Nəzərdə tutulan əlavə boru kəməri bölməsi rayonunda yerləşən Qobustan Qayaüstü İncəsənəti Mədəni Landşaftı (UNESCO-nun ümumdünya mədəni irsi) ilə bağlı iki şərh qaldırılıb.

Məsələlər layihə fəaliyyətlərinin Qobustan Qayaüstü İncəsənəti Mədəni Landşaftının özünə və onun ziyarətçilərinə və yaxınlıqdakı icmalara təsirini əhatə edir.

Qaldırılan məsələnin şərhlərə istinadı:

325, 326

Şərhə bağlı görüləcək işlər:

CQBKG boru kəməri və giriş yolları Qobustan Qayaüstü İncəsənəti Mədəni Landşaftından yan keçmək üçün layihələndirilib. Qobustan Qayaüstü İncəsənəti Mədəni Landşaftı (UNESCO-nun ümumdünya mədəni irsi) ən yaxın nöqtəsində boru kəmərinin başlanğıcından təxminən 12 km məsafədə yerləşir. Həmin əhəmiyyətli məsafə səbəbindən nə sahəyə və də onun ziyarətçilərinə heç bir təsir gözlənilmir. Podratçı tərəfindən hər hansı nəqliyyat vasitəsinin yolu sahəyə yaxın salınarsa, CQBKG Yekun ƏMSSTQ Qoşma D-də (ƏMSSİOMP), əsasən də 10-cu Bölmə daxilində (Çirklənmənin qarşısının alınması planı) xülasələndirilmiş səs-küy və vibrasiyanın təsirinin azaldılması üçün müəyyən edilmiş tədbirlər tətbiq ediləcək.

Əlavə 1: LTMQİC-lərdən alınmış şərhlərin siyahısı

Cədvəl 4-4: ƏMSSTQ layihə sənədi üzrə şərhlər – Layihənin Təsirinə Məruz Qalan İcmalar

Şərh	ID	LTMQİC bölməsi	Format
Ətraf mühit, məskunlaşmış sahələr və yasaqlığın (Qobustan milli qoruğu) ziyarətçilərinə səs-küy və vibrasiyanın təsirinin azaldılması tədbirləri	325	Xətai rayonu	Rəy forması
Qobustan qoruğunun ərazisində üç dağ var. Bu dağlarda 6000-dən artıq petroqliflər (qayaüstü rəsmlər) vardır. Həm də dağ qayalarının material çox yumşaq (əhəng daşı) və eroziyaya qarşı kövrəkdir. Bu işlər ətraf mühitə necə təsir edə bilər?	326	Xətai rayonu	Rəy forması
Boru kəmərinin keçdiyi ərazilərdə əhalidən alınmış torpaqların həcmi minimum endirilməlidir	327	Bakı	Rəy forması
Boru kəmərinin tikintisi tamamlandıqdan sonra ictimaiyyətin nümayəndələri ilə görüş keçirilməlidir (QHT-lər və KİV)	328	Bakı	Rəy forması
Sənəddə ətraf mühit, sosial sahə və məcmu təsirlər haqqında daha təfərrüatlı məlumat verilməlidir. Həmin təsirləri azaltmaq üçün tədbirləri təsbit etmək də məqsədəuyğun olardı	329	Sumqayıt	Rəy forması
Boru kəmərinin tikintisi başladıqda yerlərdən işçi qüvvəsi götürülməlidir	377	Hacıqabul Rayonu, Qarasu kəndi	Rəy forması
Boru kəməri ilə kəşifən torpaq sahələrinə su təchizati vermək üçün boru xəttinin üzərindən su xətləri tikilməlidir	378	Hacıqabul Rayonu, Qarasu kəndi	Rəy forması
Boru kəmərinin kəşifdiyi yerlərdə nəqliyyatın hərəkətinin tənzimlənməsinə ciddi diqqət verilməlidir	379	Hacıqabul Rayonu, Qarasu kəndi	Rəy forması
Boru kəmərinin tikintisi zamanı ətraf mühitə heç bir ziyan vurulmamasını təmin edin	380	Hacıqabul Rayonu, Qarasu kəndi	Rəy forması
Biz yolun kənarında yaşayırıq və düşərgəyə və oradan hərəkət edən nəqliyyatın intensivliyinin artması ilə toz çirklənməsinin səviyyəsi də artır. Düşərgəyə gedən yolun yaz və yay aylarında müntəzəm sulanması yaxşı olardı. Əslində Bakı-Tbilisi-Ceyhan boru kəmərinin tikintisi ərzində bu həyata keçirilməib	381	Hacıqabul Rayonu, Muğan qəsəbəsi	Rəy forması
Bakı-Tbilisi-Ceyhan boru kəmərinin tikintisi ərzində Şirvan kanalı istiqamətində 25 düymlük çirkab su borusu çəkilmişdi. Boru yol kənarı ilə çəkilib və tez-tez sızmalar baş verib. Bəzən çirkab suyu insanların həyətlərinə axıb. Bunun təkrarlanmasına yol verilməməlidir.	382	Hacıqabul Rayonu, Muğan qəsəbəsi	Rəy forması
İnsanların öz torpaq sahələrinə keçməsinə təmin etmək üçün kənd təsərrüfatı texnikası üçün müvafiq keçidlər təmin edilməlidir	383	Hacıqabul Rayonu, Padar qəsəbəsi	Rəy forması

RF = Rəy forması; İG = İctimaiyyətlə görüş